

Danica Zavrl Žlebir

Tretjič volili v evropski parlament

Ob koncu maja so v 28 državah Evropske unije volili poslance v evropski parlament. V Sloveniji so bile volitve 25. maja, na nekdanji dan mladosti, volili pa smo osem poslancev. Izvoljeni so bili trije poslanci iz stranke SDS, dva s skupne liste NSi in SLS, po eden pa z list Verjamem, DeSUS in SD.

Slovenci smo šli na evropske volitve tretjič. Prvič smo volili leta 2004 ob vstopu v Evropsko unijo, drugič leta 2009, letos pa znova po petih letih, kolikor traja mandat v evropskem parlamentu. To so bile tudi prve od štirih volitev v tem letu: za evropskimi volitvami je bil še referendum o arhivih, zatem julija predčasne volitve v državni zbor in jeseni lokalne volitve. Na evropskih se nismo odlikovali s prav veliko volilno udeležbo. Volila je manj kot četrtnina volilnih upravičencev (24 odstot-

kov), kar je najnižja udeležba na evropskih volitvah doslej.

Za »sanjsko službo« v evropskem parlamentu (tako se je imenovala tudi ena od 16 kandidatnih list) se je potegovalo 118 kandidatov, dobilo pa jo je le osem politikov. Volivci so skoraj četrtnino vseh glasov namenili stranki SDS, ki je tako dobila tri mandate v evropskem parlamentu, dobili so jih: Milan Zver, Romana Tomc in Patricija Šulin. Zmago desnice je s skoraj 17 odstotki dopolnila skupna lista NSi in SLS, na kateri sta mandata

evropskih poslancev dobila nosilec liste Lojze Peterle, tokrat že tretjič izvoljen v evropski parlament, in prvak SLS Franc Bogovič, ki so mu volivci namenili toliko preferenčnih glasov, da se je lahko z zadnjega, osmega mesta na listi povzpел v parlament. Z leve politične opcije, ki je na tokratnih volitvah nastopila razdrobljeno na številnih listah, so v evropski parlament prišli le trije kandidati: Igor Šoltes z liste Verjamem, Ivo Vajgl, ki je tokrat kandidiral za stranko DeSUS, in Tanja Fajon z liste SD, prav tako doseda-

Izvoljeni evropski poslanci.

nja poslanka te stranke. Pod parlamentarnim pragom je ostalo enajst kandidatih list: Pozitivna Slovenija, Združena levica, Kacin Konkretno, SNS, Sanjska služba, Piratska stranka Slovenije, Solidarnost, Državljska lista, Zares, Zeleni Slovenije in Slovenski narod.

Gorenjski kandidati za »sanjsko službo«

Na listah kandidatov za evropski parlament je bilo tudi večje število Gorenjcev, med nosilci list Jelko Kacin iz Besnice, Senko Pličanič iz Podljubelja, Igor Lukšič iz Goričan, Jeseničana Jože Mencinger in Darja Radić, preostala »gorenjska« imena pa so bila še: Andrej Lavtar, Faila Pašić Bišić (oba Jeseničana, kandidata na listi Kacin Konkretno), Marko Pavlišič iz Trzina in gasilec Milan Dubravac iz Smokuča pri Žirovnici (oba Državljska lista), Luka Mesec iz Železnikov (Združena levica, Inicijativa za demokratični socializem), Ljudmila Novak iz Moravč (skupna lista SLS in NSi), Manca Uršič Rosas iz Medvod, Lenart Zajc iz Domžal (Solidarnost), Marija Pukl iz Domžal ter Tržičanka Jana Jenko (DeSUS) in Britta Bilač iz Domžal (Pozitivna Slovenija). Nihče od teh ni prišel v evropski parlament, so se pa nekateri na poznejših državnozbornih volitvah uvrstili v slovenskega.

Tudi na Gorenjskem volili pretežno desno

Na Gorenjskem, kjer je šlo na volitve nekaj manj kot 26 odstotkov volivk in volivcev, jih je največ podprlo SDS (skoraj

Jelko Kacin se je po dveh mandatih v evropskem parlamentu po letošnjih volitvah od njega poslovil.

27 odstotkov) ter NSi in SLS (skoraj 19 odstotkov), tretje mesto je dobila Šoltesova lista Verjamem (dobrih 9 odstotkov). Ostalim listam so Gorenjci takole porazdelili svoje glasove: dobrih 6 odstotkov Pozitivni Sloveniji in Kacinu Konkretno, slabih 6 DeSUS-u in Združeni levici.

Med izvoljenimi evropskimi poslanci iz Slovenije so štirje dosedanja (Milan Zver, Ivo Vajgl, Lojze Peterle in Tanja Fajon) in štirje novi. Zahvaljujoč predpisanim »ženskim kvotam« je sestava dokaj uravnotežena po spolu: pet izvoljenih je moških, tri so ženske. Sedem od osmih poslancev je bilo izvoljenih s preferenčnimi glasovi, največ jih je prejel Milan Zver, preferenčni glasovi pa so v evropski parlament prav z dna kandidatne liste »izstrelili« Franca Bogoviča s skupne liste SLS in NSi.

Ne le v Sloveniji, tudi v drugih evropskih državah se je večina volivk in volivcev opredelila v prid desne politične opcije. Tako je Evropska ljudska stranka dobila največje število poslanskih sedežev, kar 212 (od skupaj 751). Sledi ji Skupina naprednega zavezništva socialistov in demokratov s 186 mandati. Zmaga ljudske stranke je bila odločilna tudi pri izbiri novega predsednika evropske komisije, saj je ta položaj dobil Jean-Claude Juncker iz Evropske ljudske stranke. Za mesto prvega komisarja se je potegoval še Martin Schulz.

Zgodba s slovensko komisarko

Jesensko nadaljevanje evropskih volitev je bilo oblikovanje evropske komisije. Njen predsednik Jean-Claude Juncker je med 28 izbranci za komisarje predlagal slovensko Alenko Bratušek, ki naj bi bila tudi ena od podpredsednic, vodila pa bi pomemben energetske resor. V Sloveniji, kjer je prejšnja vlada (premierke Bratušek) v Bruselj poslala tri imena za komisarje (poleg Bratuškove še Tanjo Fajon in Karla Erjavca), pa klima ni bila naklonjena Alenki Bratušek, češ da se kot premierka ni pretirano dobro izkazala, saj je s svojo vlado odstopila, poleg tega pa da se je »samopredlagala«. Prav tako se ni dobro izkazala na zaslišanju pred evropskimi poslanci in je od komisarske kandidature naposled odstopila. Nova vlada Mira Cerarja je namesto nje predlagala Violeto Bulc, ki je dobro prestala zaslihanje in postala komisarka za transport. Slovenija pa v evropski komisiji ni dobila podpredsedniškega mesta.

Alenka Bratušek ni postala evropska komisarka, v evropski komisiji je Violeta Bulc.

Danica Zavrl Žlebirič

Izvolili poslance, dobili novo vlado

Sredi letošnjega poletja so bile volitve v državni zbor, na katerih je zmagala Stranka Mira Cerarja. Cerar pa je sredi septembra sestavil novo vlado, ki je dobila parlamentarno potrditev.

Poslance smo v državni zbor volili že sedmič po vrsti, odkar smo v samostojni državi, tokrat na predčasnih volitvah, ki jih je sprožil odstop vlade Alenke Bratušek in jih je predsednik države Borut Pahor razpisal za 13. julij, čemur je pritrnilo tudi ustavno sodišče. Tako letošnje poletje še zdaleč ni bil čas kislih kumaric, ko časopisi nimajo pisati o ničemer pomembnem. Obdobje predčasnih parlamentarnih volitev je zaznamoval tudi začetek prestajanja zaporne kazni Janeza Janše, predsednika največje opozicijske stranke SDS, ki je bil pravomočno obsojen zaradi zadeve Patria. Na tokratnih volitvah se je za poslanske sedeže

potegovalo več kot 1100 kandidatov na 17 listah. Na Gorenjskem, kjer voli nekaj čez dvesto tisoč volilnih upravičencev, je bilo na volilnih lističih 15 imen strank in kandidatov, vseh kandidatov je bilo 144. Za parlamentarne sedeže so se potegovala naslednje stranke: Slovenska ljudska stranka (SLS), Slovenska nacionalna stranka (SNS), Zeleni Slovenije, Slovenska demokratska stranka (SDS), Socialni demokrati (SD), Nova Slovenija (NSi), Demokratična stranka upokojencev (DeSUS), Pozitivna Slovenija (PS), Državljska lista (DL), Enakopravni deželani Naprej Slovenija, Verjamem, Piratska stranka Slovenije, Združena

Andreja Potočnik

Branko Zorman

Irena Kotnik

Maruša Škopac

Branko Grims

Žan Mahnič

Marko Pogačnik

Alenka Bratušek

Matej Tonin

Jana Jenko

Miha Kordiš

levica, Zavezništvo Alenke Bratušek (ZaAB) in Stranka Mira Cerarja (SMC).

Polovična volilna udeležba

Na predčasne parlamentarne volitve je šlo nekaj več kot polovica volilnih upravičencev. Najboljši rezultat je dosegla Stranka Mira Cerarja, nastala le mesec dni pred tokratnimi volitvami. Volivci so ji namenili skoraj 35 odstotkov glasov in s tem 36 mandatov v državnem zboru. Stranka SDS, ki je šla na letošnjih volitvah v boj brez svojega predsednika Janeza Janše, je dosegla blizu 21 odstotkov in 21 mest v državnem zboru. Med izvoljenimi poslanci je tudi Janez Janša, o čigar mandatu poteka polemika še več mesecev po volitvah. Tretje mesto je zasedla stranka DeSUS, z dobrimi 10 odstotki volilnih glasov je pridobila deset mest v parlamentu. Zelo izenačeni sta bili SD in ZL, ki sta s šestimi odstotki glasov dosegli tudi po šest poslanskih mest, v parlamentu pa sta še NSi s petimi mandati in Zavezništvo Alenke Bratušek s štirimi. Na veliko razočaranje strankarskih vodij je tik pod parlamentarnim pragom ostala SLS.

V prvi volilni enoti, ki obsega enajst volilnih okrajev na Gorenjskem, pa so volivke in volivci strankam naklonili nekoliko drugačen vrstni red: SMC je volilo 34 odstotkov Gorenjcev, SDS 22 odstotkov, DeSUS dobrih osem, NSi dobrih sedem, sledi ZaAB s 4,66 odstotka, na zadnjem mestu med strankami, ki so se prebile v parlament, pa je na Gorenjskem SD z nekaj več kot štirimi odstotki.

Poslanci iz gorenjske volilne enote

Gorenjska volilna enota je dobila enajst mest v državnem zboru: SMC je zasedla štiri, SDS tri, ostale po enega. Tako so

bili izvoljeni naslednji poslanci z Gorenjske: Julijana Bizjak Mlakar (DeSUS), izvoljena v Kamniku, Miha Kordiš (ZL), izvoljen v Škofji Loki I, Matej Tonin (NSi), izvoljen v Kamniku, Alenka Bratušek (ZaAB), izvoljena v Kranju II, Žan Mahnič, izvoljen v okraju Škofja Loka II, Marko Pogačnik, izvoljen v okraju Škofja Loka I, in Branko Grims, izvoljen v okraju Kranj III (vsi SDS), Andreja Potočnik, izvoljena v Trziču, Branko Zorman, izvoljen v okraju Kranj I, Irena Kotnik, izvoljena v okraju Radovljica II, in Maruša Škopac, izvoljena na Jesenicah (vsi SMC). Julijano Bizjak Mlakar, ki jo je premier Miro Cerar izbral za ministrico za kulturo v svoji vladi, je na poslanskem mestu nadomestila Jana Jenko iz Trziča, že v prejšnjem mandatu poslanka državnega zbora.

V vladi pet ministrov z Gorenjske

Zmagovalec volitev Miro Cerar je v dveh mesecih po volitvah sestavil vlado, ki jo je sredi septembra potrdil državni zbor. Nova vlada šteje 16 ministrov, tri več kot prejšnja. Koalicijo poleg Cerarjeve stranke sestavljata še SD in DeSUS. Največja vladna stranka SMC vodi devet resorjev, DeSUS štiri, SD pa tri. Zunanji minister je Karl Erjavec, Dejan Židan minister za kmetijstvo, Anja Kopač Mrak ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, minister brez listnice na uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu je Gorazd Žmavc. Za gospodarskega ministra je Cerar najprej imenoval Jožefa Petroviča, a je že odstopil in po novih treh poskusih je na to mesto imenoval Zdravka Počivalška. Finančni minister je Dušan Mramor, pravosodni Goran Klemenčič, minister za javno upravo Boris Koprivnikar, infrastrukturni Peter Gašperšič, zdravstve-

Mlada volivka prvič na parlamentarnih volitvah.

na ministrica je Milojka Kolar Celarc, notranja Vesna Györköös Žnidar, ministrica za izobraževanje, znanost in šport Stanka Setnikar Cankar, v urad za razvoj, strateške projekte in kohezijo je bila kot ministrica brez listnice najprej imenovana Violeta Bulc, vendar je postala evropska komisarka in so namesto nje potrdili Alenko Smerkolj. Ministrica za kulturo je Julijana Bizjak Mlakar, Irena Majcen je ministrica za okolje in prostor, Janko Veber pa obrambni minister.

V Cerarjevi vladi je kar pet ministrov doma z Gorenjske ali pa imajo na Gorenjskem svoje korenine. To so: Karl Erjavec (Naklo), Anja Kopač Mrak (Domžale), Goran Klemenčič (Žiri), Boris Koprivnikar (Gorenja vas) in Julijana Bizjak Mlakar (Kamnik).

Goran Klemenčič

Boris Koprivnikar

Anja Kopač Mrak

Karl Erjavec

Julijana Bizjak Mlakar